

Sygn. akt II Ca 343/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 czerwca 2020 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Dariusz Iskra

po rozpoznaniu w dniu 30 czerwca 2020 roku w Lublinie, na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa M. H.

przeciwko K. K.

z udziałem Miejskiego Rzecznika Konsumentów w L. L. Ó.

o zapłatę kwoty 3203 zł (trzy tysiące dwieście trzy złote) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 18 kwietnia 2017 roku do dnia zapłaty

na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie z dnia 4 września 2018 roku, w sprawie VIII C 1618/17

I. zmienia w całości zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądza od K. K. na rzecz M. H. kwotę 3203 zł (trzy tysiące dwieście trzy złote) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 18 kwietnia 2017 roku do dnia zapłaty;

II. zasądza od K. K. na rzecz M. H. kwotę 550 zł (pięćset pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Sygn. akt II Ca 343/19

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 11 maja 2017 roku, wniesionym w tym samym dniu do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie, powódka – M. H., reprezentowana przez pełnomocnika, wniosła o zasądzenie od pozwanej – K. K. kwoty 3203 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 18 kwietnia 2017 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie na rzecz powoda kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej pod firmą (...) (...) (...) zawarła z pozwaną w dniu 16 marca 2017 roku umowę sprzedaży: maty medycznej, czajnika, miksera oraz sztućców, jak również, że powódka dostarczyła zakupiony towar pozwanej. Wskazana umowa sprzedaży zawarta została poza lokalem przedsiębiorstwa powódki, przy czym pozwana nie odstąpiła od umowy, nie kwestionowała również jakości zakupionego towaru.

Powódka wskazała, że pozwana wraz z zawarciem umowy zakupu wymienionego wyżej towaru wyraziła zainteresowanie zawarciem umowy o kredyt na sfinansowanie zakupu w systemie ratalnym, składając stosowny wniosek o udzielenie kredytu w banku/instytucji finansowej. Do zawarcia umowy konsumenckiej o kredyt nie doszło, gdyż pozwana odstąpiła od zawarcia umowy kredytowej. Pozwana nie dokonała przy tym zwrotu zakupionego od powódki towaru ani nie zapłaciła za towar.

Powódka wskazała, że zgodnie z art. 56 ust. 6 ustawy o kredycie konsumenckim, brak odstąpienia od umowy sprzedaży oraz niezwrócenie towaru, a odstąpienie jedynie od umowy kredytu na zakup towarów, skutkowało postawieniem całej należności za zakupiony towar w stan wymagalności. W związku z powyższym powódka w dniu 5 kwietnia 2017 roku wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 3203 zł, wyznaczając termin zapłaty należności. W dniu 18 kwietnia 2017 roku, to jest w dniu następnym po upływie wskazanego w wezwaniu terminu zapłaty, roszczenie powódki stało się wymagalne. Pozwana do dnia wniesienia pozwu nie zapłaciła powódce żądanej kwoty (k. 3-4v).

*

W odpowiedzi na pozew z dnia 26 czerwca 2017 roku K. K. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zwrot kosztów procesu (k. 22-23v).

*

Wyrokiem z dnia 4 września 2018 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie oddalił powództwo (k. 163).

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy ustalił, że M. H. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą Firma Handlowo-Usługowa (...) z siedzibą w O., której przedmiotem jest między innymi sprzedaż detaliczna prowadzona poza siecią sklepową, straganami i targowiskami oraz działalność agentów zajmujących się sprzedażą towarów różnego rodzaju.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 16 marca 2017 roku w L. pozwana K. K. brała udział w prezentacji towarów zorganizowanej przez przedstawicieli handlowych należącej do powódki M. H. Firmy Handlowo-Usługowej (...) z siedzibą w O.. W trakcie prezentacji, po wstępnym zaakceptowaniu oferty, K. K. zawarła z przedstawicielem powódki umowę „kupna-sprzedaży”, której przedmiotem był towar w postaci maty medycznej oraz dodatkowo czajnika, miksera i sztućców za łączną cenę 3203 zł.

Zgodnie z pkt 3 umowy, płatność za zakupiony towar miała nastąpić w systemie ratalnym w trzydziestu sześciu miesięcznych ratach, po 121,03 zł każda, ze środków uzyskanych z kredytu konsumenckiego udzielonego przez bank, inną niż bank instytucję pożyczkową lub instytucję finansową. W tym celu, zgodnie z umową, kupująca zobowiązana była złożyć stosowne oświadczenie wraz z oświadczeniem uwzględniającym aktualną sytuację majątkową. Data pierwszej wpłaty ustalona została do dnia 16 kwietnia 2018 roku. W treści umowy jako instytucję pożyczkową wpisano bliżej nie określoną „firmę” (...).

Sąd wskazał, że złożona przez stronę powodową kopia umowy sporządzona jest mało czytelnym drobnym drukiem. W szczególności umowa ta nie zawiera powołanego na drugiej stronie w treści ogólnych warunków wzoru formularza odstąpienia od umowy.

Sąd Rejonowy ustalił, że zakupiony towar został K. K. wydany w dniu zakupu, bezpośrednio po zakończonej prezentacji. W dniu zawarcia wskazanej umowy sprzedaży Nr (...) i wydania towaru pozwana nie otrzymała od sprzedawcy egzemplarza przedmiotowej umowy, jak również druku formularza odstąpienia od umowy, nie została w związku z powyższym poinformowana przez przedsiębiorcę o adresie siedziby należącej do powódki „firmy”, na który mogłaby przesłać oświadczenie o odstąpieniu od umowy lub odesłać zakupiony towar.

Sąd Rejonowy wskazał, że wartość rynkowa podobnych wyrobów, w tym w szczególności mat medycznych, wystawianych na aukcjach internetowych, jest wielokrotnie niższa. Przykładowo w wypadku wspomnianych mat medycznych, zależnie od modelu, (wartość) waha się od 200 zł do 370 zł. Strona powodowa nie udostępniła cennika poszczególnych, sprzedawanych przez siebie wyrobów, to jest nie wykazała jaka jest rzeczywista jednostkowa wartość sprzedanych pozwanej towarów, jak również nie oznaczyła dokładnie modelu i producenta wspomnianych towarów, umożliwiając ich identyfikację i ocenę rzeczywistej rynkowej wartości. Należąca do powódki M. H. „Firma Handlowo-Usługowa (...) z siedzibą w O.” współpracowała ze spółką (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w P., zaś współpraca ta polegała na tym, że (...) (...) Spółka a ograniczoną odpowiedzialnością koordynowała i

udostępniała (...) Bank Spółki Akcyjnej, z którego korzystała „firma” powódki (...) .H.U. (...), celem umożliwienia sfinansowania na raty sprzedawanych przez siebie towarów, przy czym wspomnianym finansowaniem objęci byli klienci „firmy” powódki.

Sąd Rejonowy ustalił, że po weryfikacji złożonego przez K. K. wniosku kredytowego, ostatecznie przedmiotowy kredyt nie został udzielony, o czym poinformowany został sprzedawca – „firma powódki” oraz w bliżej nie określonym terminie K. K..

Sąd Rejonowy ustalił, że z uwagi na nieprzyznanie przez (...) Bank kredytu na sfinansowanie zakupionego przez pozwaną towaru, pismem z dnia 5 kwietnia 2017 roku powódka wezwała K. K. do zapłaty kwoty 3203 zł w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania.

Sąd Rejonowy ustalił, że w związku z powziętą przez K. K. informacją o odmowie udzielenia przez Bank kredytu na zakup wskazanego w umowie z dnia 16 marca 2017 roku towaru oraz otrzymaniem wezwania do zapłaty, w dniu 10 kwietnia 2017 roku pozwana złożyła powódce oświadczenie o odstąpieniu od przedmiotowej umowy na adres wskazany w wezwaniu do zapłaty z dnia 5 kwietnia 2017 roku. Z powodu trudnej sytuacji materialnej, dopiero po odebraniu zasiłku z (...), po upływie około 20 dni od złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy pozwana K. K. przesyłką pocztową odesłała zakupiony u powódki towar. Z uwagi na odmowę przyjęcia zwrotu przez „firmę” powódki, zakupiony towar nadal znajduje się w posiadaniu pozwanej.

Sąd wskazał, że na dochodzoną w niniejszym postępowaniu kwotę 3203 zł składa się należność za zakupiony towar na podstawie umowy sprzedaży z dnia 16 marca 2017 roku Nr (...). Pozwana do dnia wniesienia pozwu nie uregulowała dochodzonej przedmiotowym pozwem należności.

Sąd Rejonowy wskazał dowody, na podstawie których dokonał ustaleń faktycznych, oraz przedstawił swoje stanowisko w zakresie oceny dowodów.

Sąd Rejonowy wskazał, że zawarta przez strony umowa należy do umów zawieranych poza lokalem przedsiębiorstwa. Powód proponował bowiem pozwanej zawarcie umowy podczas prezentacji, która miała miejsce poza siedzibą „firmy” w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej. Zakupiony towar został wydany pozwanej, bezpośrednio po zakończeniu prezentacji. Jednakże pozwana nie została wcześniej poinformowana o cenniku poszczególnych, oferowanych przez przedstawicieli powodowej „firmy”, towarów.

Sąd Rejonowy wskazał, że do umowy zawartej między powódką a pozwaną znajdują zastosowanie przepisy ustawy z dnia 2 marca 2000 roku o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz.U. z 2000 r. Nr 22, poz. 271 ze zm.), jak również ustawa o zmianie ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny z dnia 16 kwietnia 2004 roku (Dz. U. Nr 116, poz. 1204), które regulują między innymi zasady zawierania umów poza lokalem przedsiębiorstwa.

W ocenie Sądu Rejonowego powódka nie wykazała w należyty sposób, jaka była rzeczywista przyczyna nieudzielenia pozwanej kredytu na zakup towaru oraz daty poinformowania pozwanej o niedojściu do skutku umowy kredytu. Za nieprecyzyjne i mało wiarygodne Sąd uznał w tej kwestii zeznania świadka K. C..

Sąd wskazał, że z powołanych w uzasadnieniu wyroku przepisów wynika, że konsument, który korzysta z uprawnienia do odstąpienia od umowy, nie musi wskazywać przedsiębiorcy żadnej przyczyny takiego działania. Regulacja taka wynika z wprowadzonego przez ustawodawcę uprawnienia dla konsumenta w postaci prawa do namysłu i ewentualnego zakończenia umowy przez odstąpienie od niej. Z przytoczonego przepisu wynika ponadto, że pozwana, jako klient, miała prawo również w okresie późniejszym, to jest po upływie terminu wskazanego w ustawie, do złożenia oświadczenia w przedmiocie odstąpienia od umowy, jeżeli klient nie został należycie poinformowany o nazwie i adresie przedsiębiorcy – sprzedawcy.

Sąd Rejonowy uznał, że zgodnie z art. 2 ust. 1 powołanej ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów, K. K. miała prawo odstąpić od umowy sprzedaży zakupionego od powódki produktu, jak również rezygnacji z usług pośrednictwa finansowego współpracującej z „firmą” powódki spółki oraz banku, bez względu na fakt czy zakupiony przez nią produkt odpowiadał właściwościom prezentowanym podczas prezentacji, był dobrej jakości, czy też miał wady fizyczne.

Wobec tego Sąd uznał, że dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy nie miało znaczenia, czy towar w postaci maty medycznej oraz pozostałych wyszczególnionych w umowie artykułów, to jest czajnika, miksera oraz sztućców, zakupionych przez pozwaną odpowiadał jej oczekiwaniom pod względem właściwości i parametrów jakościowych.

Sąd Rejonowy wskazał, że zgodnie z art. 3 ust. 1 powołanej ustawy, kto zawiera z konsumentem umowę poza lokalem przedsiębiorstwa, powinien przed jej zawarciem poinformować konsumenta na piśmie o prawie odstąpienia od umowy w terminie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy, i wręczyć wzór oświadczenia o odstąpieniu, z oznaczeniem swojego imienia i nazwiska (nazwy) oraz adresem zamieszkania (siedziby); obowiązany jest także wręczyć konsumentowi pisemne potwierdzenie zawarcia umowy, stwierdzając jej datę i rodzaj oraz przedmiot świadczenia i cenę.

Sąd wskazał, że powołany przepis nakłada na przedsiębiorcę zwiększony obowiązek informacyjny, który ma wyrównać zakres informacji, jakim dysponuje profesjonalista i konsument. Ten ostatni powinien bowiem wiedzieć o uprawnieniu do odstąpienia od umowy i nie mieć problemów z jasnym formułowaniem swojej decyzji. Oznacza to, że formularz zawierający wzór oświadczenia o odstąpieniu, który powinien zostać wręczony konsumentom, ma pomóc mu w realizacji jego uprawnień. Zgodnie z art. 4 ustawy, jeżeli konsument nie został poinformowany na piśmie o prawie odstąpienia od umowy, bieg terminu, o którym mowa w art. 2 ust. 1, nie rozpoczyna się.

Sąd Rejonowy wskazał, że powódka zaniedbała we wskazanym zakresie obowiązków nałożonych przez ustawę na przedsiębiorcę. W szczególności pozwana nie została poinformowana o adresie siedziby należącej do powódki firmy, jak również nie została pozwanej wręczony formularz odstąpienia od umowy, wskutek czego pozwana nie mogła w pierwotnym ustawowym terminie skorzystać z przysługującego jej prawa odstąpienia od przedmiotowej umowy. W związku z niedopełnieniem przez przedsiębiorcę wskazanych obowiązków, w dniu zawarcia umowy sprzedaży nie rozpoczął biegu termin na odstąpienie od przedmiotowej umowy.

Sąd Rejonowy uznał zatem, że do skutecznego odstąpienia od przedmiotowej umowy doszło, mimo przekroczenia pierwotnego, wskazanego w ustawie, terminu.

Sąd Rejonowy uznał, że K. K. oświadczeniem złożonym powódce w dniu 10 kwietnia 2017 roku skutecznie odstąpiła od umowy. W związku z powyższym sprawą drugorzędną była kwestia w jakim terminie nastąpi zwrot zakupionego towaru. Powódka odmówiła przyjęcia zwrotu zakupionego przez pozwaną towaru, odsyłając pozwanej przesyłkę pocztową zawierającą zakupiony towar.

Sąd Rejonowy przytoczył treść przepisu art. 5 k.c. i wskazał, że z uwagi na rażącą dysproporcję wzajemnych świadczeń stron, wyrażającą się wielokrotnym zawyżeniem ceny towarów oferowanych przez „firmę” powódki oraz fakt, że towary te były oferowane w trakcie prezentacji mającej miejsce poza siedzibą przedsiębiorcy, działanie powódki niewątpliwie uznać należy za naruszające zarówno dobre obyczaje, zasady uczciwego obrotu handlowego, jak również zasady współzycia społecznego. Z tego względu nie powinno zasługiwać na ochronę prawną.

*

Od wyroku z dnia 4 września 2018 roku apelację wniosła M. H., reprezentowana przez pełnomocnika, zaskarżając wyrok w całości.

Powódka zarzuciła:

„I. naruszenie przepisów postępowania:

1) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i nierozpatrzenie materiału dowodowego w sposób wszechstronny, a przez to dowolne uznanie, że:

a) pozwana nie została powiadomiona przez powoda o prawie do odstąpienia od umowy oraz o wzorze formularza oświadczenia o odstąpieniu, gdy tymczasem dowód w postaci dokumentu umowy z podpisem pozwanej jasno wskazuje na przekazanie przez powoda wymaganych prawem informacji, a przeprowadzonego w sprawie dowodu w postaci dokumentu umowy sprzedaży żadna ze stron nie kwestionowała;

b) pozwanej nie został przyznany kredyt na sfinansowanie zakupu u powoda, gdy tymczasem dowód w postaci wezwania do zapłaty z dnia 05.04.2017 r. oraz zeznania świadka K. C. i wyjaśnienia powoda wskazują, iż pozwana nie potwierdziła tej umowy, co nie oznacza odmowy przyznania kredytu przez instytucję finansową, ale brak reakcji ze strony pozwanej właściwej do uruchomienia kredytu; sąd I instancji dał jednak pomimo ww. dowodów wiarę wyłącznie twierdzeniom pozwanej, iż nie przyznano jej kredytu.

II. naruszenie prawa materialnego:

1) art. 4 w zw. z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 02.03.2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów i o odpowiedzialność za produkt niebezpieczny (Dz.U. 2000 Nr 22 poz. 271 ze zm.) poprzez ich zastosowanie w sprawie i uznanie, że pozwana skutecznie odstąpiła od umowy wobec niepoinformowania przez powoda jako sprzedającego przedsiębiorcy we właściwej formie o prawie do odstąpienia od umowy, o swoich danych kontaktowych oraz brak wręczenia formularza odstąpienia, gdy tymczasem w dniu 25.12.2014 r. weszła w życie ustawa z dnia 30.05.2014 r. o prawach konsumentów uchylająca ww. ustawę, a regulująca te obowiązki w odmienny sposób;

2) art. 12 ust. 1 pkt 9 w zw. z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 30.05.2014 r. o prawach konsumentów (Dz.U. 2014 poz. 827 ze zm.) poprzez ich niezastosowanie, co skutkowało błędnym przyjęciem, że obowiązek poinformowania o prawie odstąpienia i wzorze formularza odstąpienia od umowy polega na wręczeniu konsumentowi informacji pisemnej, w tym pisemnego wzoru odstąpienia, a powód miał nie wypełnić obowiązków informacyjnych wobec konsumenta wynikających z przepisów prawa obowiązujących na dzień zawierania umowy sprzedaży”.

Powódka wniosła o:

„1. zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez uwzględnienie powództwa i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 3.203 zł wraz z ustawowymi odsetkami od tej kwoty od dnia 18.04.2017 r. do dnia zapłaty,

2. zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu za I instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych,

Ponadto (...) o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu za II instancję, w tym zastępstwa procesowego według norm przepisanych” (k. 180-184).

÷

Pozwana i Miejski Rzecznik Praw Konsumentów nie złożyli odpowiedzi na apelację.

*

Postanowieniem z dnia 30 czerwca 2020 roku Sąd Okręgowy w Lublinie odrzucił apelację w części obejmującej wniosek powódki o zasądzenie kosztów procesu za pierwszą instancję (k. 215-218).

*

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja powódki w zakresie, w jakim dotyczy rozstrzygnięcia oddalającego powództwo, jest zasadna w całości.

Na wstępie należy wskazać, że do rozpoznania apelacji miały zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania cywilnego w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 4 lipca 2019 roku o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 1469).

Przepis art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 4 lipca 2019 roku stanowi, że do rozpoznania środków odwoławczych wniesionych i nierozpoznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym.

÷

Już na wstępie należy wskazać, że uzasadnione są podniesione w apelacji zarzuty naruszenia przepisów prawa materialnego.

Punktem wyjścia dla powyższej oceny jest wskazanie, że umowa sprzedaży rzeczy ruchomych, na podstawie której powódka dochodziła objętego pozwem roszczenia o zapłatę ceny, zawarta została w dniu 16 marca 2017 roku. Była to okoliczność bezsporna między stronami, która znajdowała dodatkowe potwierdzenie w przedstawionych przed strony dokumentach, w szczególności w odpisach (kserokopiach) dokumentu umowy (k. 9-9v; k. 68-68v akt sprawy (...)) (...) Prokuratury Rejonowej L.(...) w L.).

Wskazanie przez Sąd Rejonowy na stronie 10 uzasadnienia zaskarżonego wyroku, że umowa ta została zawarta w dniu 16 marca 2016 roku, należy uznać za oczywistą omyłkę (błąd pisarski przy oznaczeniu roku w dacie).

W rozpoznawanej sprawie nie miały w ogóle zastosowania przepisy ustawy z dnia 2 marca 2000 roku o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. z 2012 r. poz. 1225 – tekst jednolity).

Powołana wyżej ustawa z dnia 2 marca 2000 roku została uchylona w całości w dniu 25 grudnia 2014 roku na podstawie art. 52 pkt 1 ustawy z dnia 30 maja 2014 roku o prawach konsumenta (Dz. U. z 2014 r. poz. 827 – tekst pierwotny).

W związku z powyższym całkowicie bezprzedmiotowe w rozpoznawanej sprawie są rozważania Sądu pierwszej instancji na temat wykładni i zastosowania powołanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przepisów ustawy z dnia 2 marca 2000 roku o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, w tym także przepisów tej ustawy dodanych przez art. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o zmianie ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. Nr 116 z 2004 r., poz. 1204).

Ustawa z dnia 2 marca 2000 roku o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny przestała obowiązywać ponad dwa lata przed zawarciem przez strony umowy sprzedaży.

W rozpoznawanej sprawie miały natomiast zastosowanie obowiązujące w dniu zawarcia umowy sprzedaży przepisy ustawy z dnia 30 maja 2014 roku o prawach konsumenta.

÷

W dniu 16 marca 2017 roku pomiędzy K. K., jako kupującą, a M. H., jako sprzedającą, została zawarta umowa sprzedaży oznaczona numerem (...). Umowa ta została zawarta w L., poza lokalem przedsiębiorstwa, czyli poza miejscem prowadzenia przez M. H. działalności gospodarczej.

Przedmiotem umowy sprzedaży były ruchomości w postaci maty medycznej, czajnika, miksera i sztućców. Cena sprzedaży została określona łącznie na kwotę 3203 zł. Umowa została zawarta podczas prezentacji w L., w czasie której pracownik powódki przedstawiał osobom zainteresowanym różnego rodzaju rzeczy ruchome stanowiące wyposażenie mieszkania.

K. K. zadeklarowała chęć udzielenia jej kredytu konsumenckiego, przy czym sprzedawca miał pośredniczyć w przesłaniu odpowiednich dokumentów podmiotowi, który takiego kredytu miał udzielić. Kredyt miał zostać udzielony na okres trzech lat (36 rat), a raty kredytu miały wynosić 121,02 zł. Zapłata pierwszej raty kredytu miała nastąpić w dniu 16 kwietnia 2017 roku.

Wprawdzie w treści umowy termin płatności pierwszej raty kredytu określono jako „16.04.2018”, jednak oznaczenie roku w dacie należy uznać za oczywistą omyłkę. Żadna ze stron nawet nie twierdziła, że rozpoczęcie spłaty kredytu miałyby nastąpić dopiero ponad rok po zawarciu umowy sprzedaży.

Dla celów związanych z uzyskaniem kredytu kupująca złożyła oświadczenie na formularzu, w którym wskazała swoje dane personalne, adres zameldowania, wykształcenie, stan cywilny. Podała również, że jest właścicielem mieszkania i uzyskuje dochód z emerytury w kwocie 1200 zł. Oświadczenie to pozwana własnoręcznie podpisała (k. 71 akt sprawy (...) (...) Prokuratury Rejonowej L.(...)w L.).

Kupująca została poinformowana o przysługującym jej prawie odstąpienia od umowy w terminie 14 dni, bez podawania przyczyny, od dnia objęcia wszystkich rzeczy w posiadanie. Stosowne pouczenia i informacje zostały zamieszczone na odwrotnej stronie umowy.

K. K. podpisała czytelnie umowę na pierwszej stronie dokumentu oraz na drugiej stronie dokumentu. Na drugiej stronie dokumentu umowy, poniżej podpisu złożonego przez pracownika powódki oraz przez pozwaną znajdowała się treść stanowiąca wzór formularza odstąpienia od umowy (k. 68v akt sprawy (...) (...) Prokuratury Rejonowej L.(...) w L.).

Treść wzoru formularza odstąpienia od umowy sprzedaży jest zgodna z treścią Załącznika Nr 2 do ustawy z dnia 30 maja 2014 roku o prawach konsumenta. W szczególności należy wskazać, że w treści formularza odstąpienia od umowy oznaczone zostało imię i nazwisko sprzedającej, nazwa firmy, pod jaką sprzedająca prowadziła działalność gospodarczą, oraz adres pozwanej.

Rzeczywiście dołączona do pozwu kserokopia umowy z dnia 16 marca 2017 roku była częściowo nieczytelna, a dodatkowo nie objęła całego tekstu umowy, jednak było widoczne, że na drugiej stronie dokumentu, obok podpisu kupującej rozpoczyna się treść oznaczona jako (...) (k. 9v).

Czytelna kopia umowy zawartej przez strony znajdowała się w aktach sprawy (...). 1680.2017 Prokuratury Rejonowej L.(...) w L., dołączonych do akt rozpoznawanej sprawy, których, jak się wydaje, Sąd Rejonowy zażądał w celach dowodowych (k. 123-123v).

Przepis art. 12 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 30 maja 2014 roku stanowi, że najpóźniej w chwili wyrażenia przez konsumenta woli związania się umową na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa przedsiębiorca ma obowiązek poinformować konsumenta w sposób jasny i zrozumiały o sposobie i terminie wykonania prawa odstąpienia od umowy na podstawie art. 27, a także wzorze formularza odstąpienia od umowy, zawartym w załączniku nr 2 do ustawy.

Przepis art. 13 ustawy z dnia 30 maja 2014 roku stanowi, że informacji, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 9-11, można udzielić przy wykorzystaniu wzoru pouczenia o odstąpieniu od umowy, stanowiącego załącznik nr 1 do ustawy. Przedsiębiorca, który doręczy konsumentowi pouczenie, zgodne z wzorem stanowiącym załącznik nr 1 do ustawy, spełnia obowiązki informacyjne określone w art. 12 ust. 1 pkt 9-11.

W stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy sprzedająca wypełniła obowiązek wynikający z art. 12 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 30 maja 2014 roku, co wynika z treści podpisanej przez pozwaną umowy.

Przepis art. 27 ustawy z dnia 30 maja 2014 roku stanowi, że konsument, który zawarł umowę na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa, może w terminie 14 dni odstąpić od niej bez podawania przyczyny i bez ponoszenia kosztów, z wyjątkiem kosztów określonych w art. 33, art. 34 ust. 2 i art. 35.

Przepis art. 28 ustawy z dnia 30 maja 2014 roku stanowi, że bieg terminu do odstąpienia od umowy rozpoczyna się:

1) dla umowy, w wykonaniu której przedsiębiorca wydaje rzecz, będąc zobowiązany do przeniesienia jej własności – od objęcia rzeczy w posiadanie przez konsumenta lub wskazaną przez niego osobę trzecią inną niż przewoźnik, a w przypadku umowy, która:

a) obejmuje wiele rzeczy, które są dostarczane osobno, partiami lub w częściach – od objęcia w posiadanie ostatniej rzeczy, partii lub części,

b) polega na regularnym dostarczaniu rzeczy przez czas oznaczony – od objęcia w posiadanie pierwszej z rzeczy;

2) dla pozostałych umów – od dnia zawarcia umowy.

Poza sporem było to, że K. K. w dniu 16 marca 2017 roku objęła w posiadanie rzeczy ruchome, które były przedmiotem sprzedaży.

Bezsporne było również to, że w terminie 14 dni od dnia objęcia rzeczy w posiadanie pozwana nie złożyła oświadczenia o odstąpieniu od umowy. Oświadczenie takie pozwana złożyła dopiero pomiędzy 10 a 14 kwietnia 2017 roku (k. 14 – wniosek wynikający z pisma z dnia 14 kwietnia 2017 roku), a więc po upływie terminu, po tym, jak otrzymała wezwanie z dnia 5 kwietnia 2017 roku do zapłaty ceny (k. 10).

Ustawa z dnia 30 maja 2014 roku nie uzależnia rozpoczęcia biegu terminu do złożenia oświadczenia o odstąpieniu od doręczenia kupującemu wzoru formularza o odstąpieniu od umowy, lecz od poinformowania przez przedsiębiorcę o prawie odstąpienia od umowy. Wynika to jednoznacznie z przepisu art. 29 tej ustawy.

W rozpoznawanej sprawie przedmiotem sporu była okoliczność, czy pozwana w dniu 16 marca 2017 roku otrzymała egzemplarz podpisanej przez siebie umowy.

Przepis art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 30 maja 2014 roku stanowi, że przedsiębiorca jest zobowiązany wydać konsumentowi dokument umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa lub potwierdzenie jej zawarcia, utrwalone na papierze lub, za zgodą konsumenta, na innym trwałym nośniku.

Z treści umowy z dnia 16 marca 2017 roku wynika, że została ona sporządzona w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron. Okoliczność tę potwierdziła własnoręcznym podpisem kupująca, co przemawia za tym, że dokument obejmujący umowę został jej doręczony (k. 9v).

Okoliczność doręczenia pozwanej dokumentu umowy z dnia 16 marca 2017 roku ma jednak znaczenie drugorzędne, ponieważ od okoliczności tej nie zależy ani ważność i skuteczność umowy¹, ani też bieg terminu do złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy.

÷

Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia jest przyczyna niezawarcia przez pozwaną umowy kredytu. Niezależnie od tego czy przyczyną tą miałyby być nieprzyznanie pozwanej tego kredytu ze względu na negatywną ocenę zdolności kredytowej, czy też niewyrażenie przez pozwaną woli zawarcia umowy kredytu, to okoliczność taka nie miała wpływu na bieg terminu do złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy sprzedaży.

Nie jest jednak prawidłowe ustalenie Sądu pierwszej instancji, że przyczyną tą była negatywna ocena zdolności kredytowej pozwanej przez bank. Z zeznań przesłuchanego w sprawie świadka K. C. wynika, że pozwana nie przyjęła od banku oferty zawarcia umowy kredytu (k. 158).

Pozwana dla celów uzyskania kredytu złożyła oświadczenie, którego treść przeczy aktualnym twierdzeniem pozwanej o wysokości i źródłach dochodu w czasie, kiedy umowa była zawarta (k. 71 akt sprawy (...). 1680.2017 Prokuratury Rejonowej L.(...) w L.).

Na podstawie powyższego oświadczenia (...) Bank Spółka Akcyjna w W. przygotował projekt umowy kredytu, jednak pozwana nie zawarła tej umowy (k. 69-70 akt sprawy (...) (...) Prokuratury Rejonowej L.(...)w L.).

Pozwana potwierdziła w odpowiedzi na pozew, że w sprawie kredytu kontaktowano się z nią telefonicznie (k. 23), co oznacza, że bank dysponował danymi pozwanej umożliwiającymi kontakt z pozwaną. Okoliczność, że ostatecznie pozwana nie wyraziła zgody na zawarcie z bankiem umowy kredytu, oznacza tylko tyle, że umowa kredytu nie została zawarta. Nie miało to jednak wpływu na ważność i skuteczność umowy sprzedaży oraz na bieg terminu do złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy sprzedaży.

÷

Przepis art. 535 § 1 k.c. stanowi, że przez umowę sprzedaży sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego własność rzeczy i wydać mu rzecz, a kupujący zobowiązuje się rzecz odebrać i zapłacić sprzedawcy cenę.

W związku z tym, że umowa z dnia 16 marca 2017 roku była ważna i skuteczna, a K. K. nie odstąpiła od tej umowy, kupująca zobowiązana jest do zapłaty ceny za rzeczy będące przedmiotem sprzedaży, a M. H. przysługiwało skuteczne względem kupującej roszczenie o zapłatę ceny.

Nie jest uzasadnione odwołanie się przez Sąd Rejonowy w rozpoznawanej sprawie do przepisu art. 5 k.c.

Po pierwsze, ewentualna istotna rozbieżność pomiędzy wartością rzeczy ruchomych będących przedmiotem sprzedaży a ceną sprzedaży mogłaby być przedmiotem zarzutów opartych na przepisie art. 388 k.p.c., który jest przepisem szczególnym w stosunku do przepisu art. 5 k.c., albo na wadach oświadczenia woli przy zawarciu umowy, jeżeli oczywiście oświadczenie którejkolwiek ze stron byłoby dotknięte taką wadą.

Pozwana nie zgłaszała roszczeń opartych na przepisie art. 388 k.c., ani też nie składała powódce (kupującej) jakichkolwiek oświadczeń woli z powołaniem się na wady oświadczenia woli przy zawarciu umowy.

Po drugie, przedmiotem sprzedaży były trzy ruchomości (mata, czajnik, mikser) i zbiór ruchomości (sztuce). Zebrany w sprawie materiał dowodowy jest niewystarczający do ustalenia, aby wartość rynkowa kupowanych ruchomości łącznie, czy chociażby tylko istotnie, odbiegała od umówionej ceny.

Wreszcie należy wskazać, że pozwana była zainteresowana nabyciem ruchomości, zwłaszcza maty, za cenę zaproponowaną przez sprzedającego i gdyby tylko zawarła umowę kredytu, kredyt ten byłby przez nią spłacany.

÷

Mając na uwadze powyższe rozważania, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił w całości zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od K. K. na rzecz M. H. kwotę 3203 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 18 kwietnia 2017 roku do dnia zapłaty.

Podstawę prawną zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie stanowi przepis art. 481 § 1 k.p.c. W dniu 18 kwietnia 2017 roku kupująca pozostawała już w opóźnieniu w zapłacie ceny sprzedaży.

÷

Na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zasądził od K. K. na rzecz M. H. kwotę 550 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

W związku z tym, że apelacja powódki została uwzględniona prawie w całości, pozwana jest stroną przegrywającą sprawę prawie w całości w postępowaniu odwoławczym. Pozwana powinna zatem zwrócić powódce koszty powoda w postępowaniu odwoławczym. Koszty te obejmują:

a) wynagrodzenie pełnomocnika procesowego – 450 zł, ustalone według stawki minimalnej na podstawie § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 265 – tekst jednolity),

b) opłatę od apelacji – 100 zł (k. 185, 187).

*

Z tych wszystkich względów i na podstawie powołanych wyżej przepisów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

1 Por. T. Czech, Prawa Konsumenta. Komentarz, Wydawnictwo Wolters Kluwer 2017, teza 22 do art. 15.